

**STANOVISKO SVAZU ENERGETIKY ČESKÉ REPUBLIKY K REVIZI EU ETS
(NÁVRH SMĚRNICE, KTEROU SE MĚNÍ SMĚRNICE 2003/87/ES A ROZHODNUTÍ (EU) 2015/1814,
POKUD JDE O PODPORU KONKURENCESCHOPNOSTI A NÁKLADOVĚ EFEKTIVNÍ DEKARBONIZACI)**

Kontaktní osoba: Tomáš Kupčiha, tomas.kupciha@svazenergetiky.cz
Jan Šebesta, jan.sebesta@svazenergetiky.cz

19. srpna 2026

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Svaz energetiky České republiky (SEČR) má za to, že v základu jde návrh revize ETS pozitivním směrem, otevírá oblasti, které SEČR požadoval a podporoval (pokračování volných alokací, úpravu MSR, zmírnění LRF apod.). Důležité budou ale detaily. Za nebezpečnou považujeme například podmíněnost, která může opatření činit méně účinná. Zároveň by ČR měla pokračovat v aktivním vyjednávání na evropské úrovni a prosazovat ambicióznější a důraznější revizi.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K navýšení alokací z Modernizačního fondu pro ČR

Modernizační fond je pro Českou republiku jedním z klíčových nástrojů pro financování nákladově náročné transformace energetiky a teplárenství. Pokud nebude jeho objem navýšen, hrozí omezení nebo zpomalení investic do nízkoemisních zdrojů, rozvoje soustav zásobování teplem, akumulace, odpadního tepla, obnovitelných zdrojů a dalších projektů nezbytných pro splnění klimatických cílů.

SEČR proto doporučuje, aby ČR na jednáních požadovala navýšení alokace Modernizačního fondu, případně vytvoření dalších mechanismů zajišťujících srovnatelnou míru podpory pro členské státy s vyšší investiční potřebou a nižší ekonomickou výkonností, a výslovné zařazení investic do přenosových a distribučních sítí, nízkoemisních zdrojů, akumulace, flexibility, digitalizace, vodíkové infrastruktury a přepravy a skladování CO₂ mezi prioritní investice.

2. K (ne)zahrnutí energetického využití odpadů do ETS1 pro účely vyřazování povolenek

SEČR nesouhlasí se zahrnutím energetického využití odpadů, tedy spalování odpadů, do ETS1 pro účely vyřazování povolenek. Takový krok považujeme za nesystémový a potenciálně kontraproduktivní z hlediska odpadového hospodářství.

Zařazení ZEVO do ETS1 bez souběžného a dostatečně účinného omezení skládkování může vést k ekonomickému zvýhodnění skládek oproti energetickému využití odpadu. To by bylo v rozporu s hierarchií nakládání s odpady a mohlo by vést k přesunu části odpadů ze zařízení pro energetické využití zpět na skládky.

SEČR proto doporučuje, aby ČR primárně odmítla zahrnutí energetického využití odpadů do ETS1 pro účely vyřazování povolenek.

Pokud by se tento požadavek nepodařilo prosadit, měla by ČR minimálně požadovat úpravu návrhu tak, aby:

- **byla zajištěna možnost opt-outu pro ČR,**
- **byla garantována volná alokace pro zařízení energetického využití odpadu,**
- **nedocházelo ke zhoršení postavení ZEVO vůči skládkování.**

Návrh upraveného znění:

~~‘Article 12a Phase-in of requirements for waste incineration and waste co-incineration~~

~~Waste incineration and waste co-incineration installations that become subject to the system from 2031 shall be liable to surrender allowances according to the following schedule:-~~

- ~~(a) 25% of verified emissions reported for 2031 that would be subject to surrender requirements in accordance with Article 12;~~
- ~~(b) 50% of verified emissions reported for 2032 that would be subject to surrender requirements in accordance with Article 12;~~
- ~~(c) 75 % of verified emissions reported for 2033 that would be subject to surrender requirements in accordance with Article 12;~~
- ~~(d) 100% of verified emissions reported for 2034 and each year thereafter in accordance with Article 12.~~

~~By way of derogation from the first paragraph of this Article, Member States may exempt waste incineration and waste co-incineration installations located in outermost regions within the meaning of Article 349 TFEU from the obligation to surrender allowances until 31 December 2035.~~

3. K nastavení benchmarků

Současně upozorňujeme, že u bezplatných přidělů podle benchmarku je nutné odmítnout nebo zásadně upravit podmínku 80 % proinvestovatelnosti. Například v podmínkách českého teplárenství není reálné, aby podniky byly schopny tuto podmínku efektivně plnit, zejména pokud budou bezplatné povolenky přidělovány až ex-post. Takové nastavení nevytváří předvídatelný investiční rámec a neposkytuje subjektům potřebné finanční zdroje v okamžiku, kdy investice skutečně vznikají. Výsledkem může být omezení investiční kapacity, zpoždění transformačních projektů a zvýšený tlak na konečné ceny tepla.

Celkově by měla ČR usilovat o odstranění podmíněnosti benchmarků pro přidělování volné alokace.

4. K úpravě podmínek pro opt-out u energetického využití odpadů

SEČR upozorňuje, že není zřejmé, zda Česká republika podle aktuálního návrhu EK jednoznačně splňuje podmínky pro uplatnění opt-outu podle čl. 12b odst. 1. Z tohoto důvodu považujeme za potřebné si vyjasnit pozice a právní základ tvrzení, že zařízení v ČR budou do opt-outu spadat.

Současné nastavení podmínek může být pro ČR problematické zejména s ohledem na dosaženou míru přípravy k opětovnému použití a recyklaci komunálního odpadu. Vzhledem k tomu, že ČR zatím zřejmě neplní požadovanou úroveň 55 %, není jisté, zda bude možné opt-out bezpečně využít.

SEČR proto doporučuje, aby ČR požadovala úpravu opt-out mechanismu tak, aby byl flexibilnější a lépe zohledňoval reálné podmínky členských států. Konkrétně navrhuje

doplnit další podmínku zaměřenou na prevenci vzniku nadkapacity energetického využití odpadů a nastavit mechanismus tak, že pro využití opt-outu postačí splnění alespoň dvou ze čtyř podmínek.

5. K dořešení mechanismu uvolňování povolenek z MSR

SEČR upozorňuje, že MSR, dostatečně nestanovuje, jakým způsobem budou povolenky z tohoto mechanismu uvolňovány zpět na trh nebo využívány pro navrhované podpůrné mechanismy.

Tato nejasnost vytváří regulatorní nejistotu pro účastníky trhu i pro investory. Pokud mají být povolenky z MSR využívány k financování transformačních nástrojů nebo k posílení dostupnosti povolenek v systému, je nezbytné transparentně stanovit pravidla jejich uvolňování, objem, časování a účel použití. Tempo snižování capu a nastavení MSR musí být koordinováno s reálnou dostupností náhradních nízkoemisních zdrojů, flexibility, akumulace a síťové infrastruktury. Příliš rychlý pokles disponibilních povolenek může urychlit odstavování říditelných zdrojů dříve, než budou k dispozici odpovídající náhrady, a zvýšit náklady na redispečink a podpůrné služby provozovatelů přenosových soustav.

SEČR proto doporučuje, aby ČR požadovala doplnění jasného mechanismu pro uvolňování povolenek z MSR, včetně předvídatelných pravidel, která zabrání dalšímu prohlubování nejistoty na trhu s povolenkami, a aby bylo prováděno pravidelné posouzení dopadů nastavení EU ETS na bezpečnost dodávek a zdrojovou přiměřenost.

6. K Investment booster – národní obálce pro státy s nižším HDP

SEČR podporuje záměr posílit investiční podporu prostřednictvím navrhovaného nástroje Investment booster a vítá, že naproti předběžným návrhům bylo vyjasněno, jak bude mechanismus financován.

Zároveň však **považujeme za nezbytné, aby pravidlo vyčlenění formou národní obálky např. pro členské státy s HDP pod průměrem EU, které podle č. 10cc odst. 1 platí do roku 2030, bylo zachováno i pro období 2031-2040 (druhá fáze Dekarbonizační banky), a to ve stejné výši, tj. 100 mil. EUAs odpovídající jejich podílu na průmyslových emisích EU, bez restriktivní lhůty pro její vyčerpání.**

Bez takového zacílení hrozí, že prostředky budou v druhém období Dekarbonizační banky čerpány zejména ekonomicky silnějšími státy a subjekty s větší administrativní a investiční kapacitou. To by dále prohloubilo rozdíly v tempu dekarbonizace mezi členskými státy.

SEČR proto doporučuje, aby ČR požadovala vytvoření národní obálky pro emisně náročnější státy a/či méně ekonomicky výkonné členské státy, obdobně jako u mechanismu podle čl. 10cc odst. 1 také pro toto druhé období – čl. 10cc odst. 2, respektive čl. 10ce.

7. K zachování volné alokace pro dálkové vytápění

SEČR požaduje zachovat volné alokace pro dálkové vytápění i v období 2031–2040. Postupné lineární snižování volné alokace podle návrhu EK by mohlo negativně dopadnout na transformaci

teplárenství, zejména v členských státech s vyšší závislostí na systémech centrálního zásobování teplem.

Dálkové vytápění sehrává klíčovou roli při dekarbonizaci sektoru vytápění, integraci obnovitelných a nízkoemisních zdrojů, využití odpadního tepla a zajištění cenově dostupných dodávek tepla pro domácnosti i průmysl. Omezení volné alokace by proto mohlo oslabit investiční schopnost sektoru právě v období, kdy budou potřeba nejvyšší transformační investice.

SEČR proto doporučuje, aby ČR prosazovala zachování volné alokace pro dálkové vytápění i po roce 2030.

8. K financování provozu EK z výnosů emisních povolenek

EK navrhuje v řadě oblastí možnost výnosy využít i pro provoz institucí EK, výnosy by ale měly být využity v souladu s čl. 10, zejména na podporu dekarbonizačních opatření v sektorech zařazených do ETS1.

Nepovažujeme za vhodné financovat provoz institucí EK z výnosů z emisních povolenek.

9. K čl. 3 písm. e

EK navrhuje v rámci revize úpravu/rozšíření definice zařízení, na které se vztahuje ETS1. Z pohledu TS ČR je toto rozšíření nadbytečné. Zařízení, která jsou v tuto chvíli mimo ETS1 budou od roku 2028 zařazena do ETS2.

Návrh upraveného znění:

„(i) a stationary technical unit where one or more activities listed in Annex I are carried out and any other directly associated activities which have a technical connection with the activities carried out **on that site** and which could have an effect on emissions and pollution;“

10. K čl. 9b odst. 1

EK navrhuje až 260 mil. EUA v rámci celkové alokace využít k nákupu externích kreditů jednotlivými provozovateli. Navrhujeme, aby tento objem byl nad rámec celkového objemu povolenek (obdobně jako je to v případě nástroje dle čl. 9c domácí permanentní odstranění uhlíku). Obdobně bylo postupováno i v předchozích obdobích (2008-2012), kdy bylo možné určité procento externích kreditů využít nad rámec alokace.

Návrh upraveného znění:

„1. **The Union-wide quantity of allowances referred to in Article 9 shall be increased by 260 million allowances** ~~Up to 260 million allowances from the Union-wide quantity of allowances referred to in Article 9 shall be made available~~ to the facility for the purchase of up to 260 Mt of high quality and high integrity international credits, out of the international credits provided in Regulation 2021/1119/EU, to contribute to the climate ambition of the activities listed in Annex I from 2036 to 2040.

11. K čl. 10 odst. 3 písm. b

Navrhujeme doplnit do prioritního využití také dálkové vytápění.

Návrh upraveného znění:

b) to develop clean energies, **district heating**, electricity storage and grids for electricity transmission and distribution particularly around industrial clusters in view of the increased electricity demand from industrial decarbonisation projects, as well as to meet the commitments on renewable energies, on energy efficiency and inter-connection set out in National Energy and Climate Plans;

12. K čl. 10 odst. 3 písm. g

Doporučujeme upravit prioritní využití prostředků v rámci odpadového hospodářství (čl. 10 odst. 3 písm. g)

Návrh upraveného znění:

g) to support competent authorities involved in the collection and disposal of municipal waste in the implementation of measures in line with the higher steps of the waste hierarchy as defined in Article 4 of the Directive 2008/98/EC, ~~namely waste prevention, preparing for reuse, separate collection, sorting and recycling;~~

13. K čl. 10a odst. 3b a 3cš

Požadujeme tyto ustanovení bez náhrady vypustit. EK navrhuje podmiňovat volnou alokaci dle čl. 10a vypracováním a schválením plánů investic (Invest in EU decarbonisation plan). Toto opatření znamená velmi zásadní navýšení administrativní zátěže jak na straně provozovatelů zařízení, tak na straně odpovědných autorit.

Návrh upraveného znění:

~~3b. Operators of installations carrying out activities listed in Annex I shall establish, make publicly available and submit a plan to invest in decarbonisation in the EU ('Invest in EU decarbonisation plan') for the installations for which they apply for free allocation.~~

~~Operators of incumbent installations shall submit the Invest in EU decarbonisation plan to the competent authority together with information submitted by 30 September 2029 and every five years thereafter pursuant to Article 11(1), second subparagraph. Operators of new entrants shall submit the Invest in EU decarbonisation plan to the competent authority together with their application for free allocation in accordance with the procedures established in delegated acts adopted pursuant to the first subparagraph of paragraph 1 of this Article.~~

~~By way of derogation from the second subparagraph of this paragraph, the Invest in EU decarbonisation plan may be submitted at a later date, together with activity-level change reports submitted in accordance with the implementing acts adopted pursuant to paragraph 21.~~

~~The plan referred to in the first subparagraph of this Article shall be consistent with the climate-neutrality objective set out in Article 2(1) of Regulation (EU) 2021/1119 and shall include all the following elements:~~

~~(a) measures and investments in line with climate neutrality by 2050 at the level of the installation, considering the role of circularity measures, excluding the use of carbon offset credits ('decarbonisation measures and investments');~~

~~(b) intermediate targets to measure, by 31 December 2035 and by 31 December of each fifth year thereafter, progress made towards reaching climate neutrality through the measures and investments as set out in point (a);~~

~~For each five-year period for free allocation referred to Article 11, the decarbonisation investments referred to in point (a) shall correspond to a volume at least equivalent to the economic value of 100% of the amount of free allocation under the relevant five-year period. These decarbonisation investments shall qualify as eligible costs, be implemented in the EU and lead to significant emissions reduction at the level of the installation within the relevant five-year period for which that installation is applying for free allocation, in accordance with the list and criteria established pursuant to paragraph 3e of this Article.~~

~~3c. Upon submission of an Invest in EU decarbonisation plan that has been verified in accordance with Article 15 and approved by the competent authority, 80 % of the amount of free allocation to be received under the relevant five-year period shall be allocated annually to the installation.~~

~~Where an installation has received allowances in accordance with the first subparagraph during each five-year period starting in 2031, but has then relocated or otherwise, directly or indirectly, transferred, in whole or in part, its relevant production capacity or the associated economic activity outside the Union, the Member State shall require the operator to reimburse the received allowances for the relevant allocation period. In the absence of reimbursement, the Member State shall deduct free allowances in the following years:~~

~~The remaining 20 % of the amount of free allocation for that five-years period shall only be allocated to the installation after the confirmation, no later than two years after the end of the relevant five-year period, by the competent authority where the decarbonisation investments are implemented that the following conditions are met:~~

- ~~(a) the decarbonisation investments were implemented by that time and they were implemented in the EU;~~
- ~~(b) eligible costs corresponding to a volume at least equivalent to the economic value of 100% of the amount of free allocation under the relevant five-year period were invested;~~
- ~~(c) the existing annual reports referred to in Article 15 show that significant emissions reductions were achieved at the level of the installation in the relevant five-year period.~~

~~Allowances that are not allocated in accordance with the first and third subparagraphs or that are returned in accordance with the second subparagraph shall be made available for free allocation in the subsequent five-year period.~~

~~By way of derogation from the first subparagraph, where a project that was selected for the award of support under the Industrial Decarbonisation Bank and Investment Booster established under Articles 10cc, 10cd and 10ce or the Innovation Fund referred to in Article 10cb is being implemented in the installation during the five-year period under which it applies for free allocation, the operator of that installation shall be exempted from the obligation to establish a plan in accordance with paragraph 3b and shall receive 80 % of the amount of free allocation as referred to in the first subparagraph without additional verification. By way of derogation from the third subparagraph, the remaining 20 % of the amount of free allocation for the relevant five-year period shall only be allocated to that same installation, after the launch of the disbursement of support to the project under the Innovation Fund or upon the start of construction regarding projects awarded support under the Industrial Decarbonisation Bank or Investment Booster, and after where the competent authority confirms in accordance with the third subparagraph that eligible costs corresponding to a volume at least equivalent to the economic value of 100% of the amount of free allocation under the relevant five-year period were invested in the EU.~~

~~The requirements set out in paragraph 3b and in the first and third subparagraphs of this paragraph shall not apply to the 10 % most efficient installations in a sector or subsector in the Union referred to in the first subparagraph of Article 10a(2) and in respect of the years used to determine the revised benchmark values pursuant to the third subparagraph of that Article for the relevant five-year free allocation period, to zero emissions or low carbon installations, to installations for which the operators, following a change in their production processes in accordance with Article 2(1), decide that they are is to remain within the scope of the EU ETS.~~

14. K čl. 10b odst. 4

Požadujeme zachovat volnou alokaci i v období 2031 až 2040. Dle předpokladů EK uvedených v rámci analýzy dopadů návrhu revize je předpokládána průměrná cena povolenky EUA v ETS1 v období 2031-2040 na úrovni 150 EUR/EUA. Dokud nedojde v sektorech mimo ETS1 k nastavení obdobné ceny, je třeba zachovat volnou alokaci pro dodávku tepla, aby byly alespoň částečně zmírněny dopady na snížení konkurenceschopnosti ETS1 subjektů na trhu s teplem.

Návrh upraveného znění:

„4. Other sectors and subsectors are considered to be able to pass on more of the costs of allowances in product prices, and shall be allocated allowances free of charge at 30 % of the quantity determined pursuant to Article 10a. Unless otherwise decided in the review pursuant to Article 30, free allocations to other sectors and subsectors, except district heating, shall decrease by equal amounts after 2026 so as to reach a level of no free allocation in 2030. ~~Free allocation to district heating shall decrease by equal amounts after 2030 so as to reach a level of no free allocation in 2040.~~“

15. K čl. 10cb odst. 3

Navrhujeme doplnit obálku pro státy s nižším HDP než je průměr EU (obdobně jako je to v případě mechanismu dle čl. 10cc odst. 1, respektive čl. 10cd Investment booster).

Návrh upraveného znění:

„3. The Innovation Fund shall support projects in the territory of all Member States in sectors listed in Annex I and III, including products, technologies and processes substituting carbon-intensive ones; innovative renewable energy and energy storage technologies, including the manufacturing of clean technologies; electrification; environmentally safe carbon capture and utilisation (CCU) that contributes substantially to mitigating climate change, environmentally safe capture, transport and geological storage (CCS) of CO₂, in particular for hard-to-abate industrial emissions; direct atmospheric CO₂ capture with safe, sustainable and permanent storage (DACCS); and breakthrough innovative technologies and infrastructure, including electrification, production of low- and zero-carbon fuels, to decarbonise maritime and aviation. For the aviation and maritime sectors, the Innovation Fund may also support measures to reduce the overall climate impact, including non-CO₂ effects. **In the first 18 months of operation, a share of allowances shall be reserved for projects in the group of Member States with a GDP per capita at market prices below 75 % of the Union average in the period 2022 to 2024, equal to 100 million allowances. After 18 months this reserved amount shall be reduced to 60 million.**“

16. K čl. 12a

Požadujeme vyjasnit aplikaci volné alokace na výrobu tepla v zařízeních na energetické využití odpadů (spalování odpadů). Z pohledu SEČR je třeba zajistit i související volnou alokaci pro tato zařízení.

Návrh upraveného znění:

„Waste incineration and waste co-incineration installations that become subject to the system from 2031 shall be able to use the free allocation mechanisms of Article 10a.“

17. K čl. 12b odst. 1

Požadujeme upravit podmínky pro uplatnění opt-outu ze zahrnutí energetického využití odpadů (spalování odpadů) do systému ETS1 zavedením čtyřletého přechodného období pro náběh povinností.

Dle SEČR by v případě využití opt-outu měl být uplatněn obdobný náběh povinností jako v případě neuplatnění opt-outu, tedy postupná aplikace povinnosti ve 4letém období.

Navíc by mělo být možné pro členské státy si zvolit opt-out bez dalších podmínek.

Navrhujeme doplnění nového bodu d, jelikož z našeho pohledu není zřejmé, že ČR splňuje podmínky pro opt-out dle návrhu EK. Doplněním podmínky bude zajištěno, že nebude vybudována nadkapacita energetického využití odpadů. Pro opt-out by pak měly být splněny alespoň 2 ze 4 podmínek.

Návrh upraveného znění:

„Waste incineration and waste co-incineration installations that become subject to the system from 2035 shall be liable to surrender allowances according to the following schedule:

- (a) 25% of verified emissions reported for 2035 that would be subject to surrender requirements in accordance with Article 12;**
- (b) 50% of verified emissions reported for 2036 that would be subject to surrender requirements in accordance with Article 12;**
- (c) 75 % of verified emissions reported for 2037 that would be subject to surrender requirements in accordance with Article 12;**
- (d) 100% of verified emissions reported for 2038 and each year thereafter in accordance with Article 12.“**

„1. By way of derogation from Articles 12 and 12a, the competent authority of a Member State may exempt installations under the activity ‘Waste incineration and waste co incineration’ referred to in Annex I, from the obligation to surrender allowances for the emissions of a given reference year up to 2035, ~~provided that the Member State demonstrates that at least two out of the following three conditions are met:~~

- ~~(a) The Member State concerned has a national carbon tax in force for the emissions of the years 2031 to 2035, covering the activity referred to in in Annex I; the national law setting the tax rates applicable for the years 2031 to 2035 has, by the date of notification in accordance with 31 July 2029, entered into force; for the reference year, the national carbon tax of the Member State concerned effectively paid by that regulated entity is higher than the average auction clearing price of the emissions trading system established under this Chapter, adjusted for the gradual phase-in for the sector in accordance with Article 12a; the Member State concerned shall notify the Commission of any subsequent change to the national carbon tax;~~

- ~~(b) The Member State concerned has the policies in place to achieve the targets under Article 11(2)(d) and (e) of Directive 2008/98/EC and is on track to meet those targets;~~
- ~~(c) The Member State concerned has the policies in place to achieve the target under Article 5(5) of Directive 1999/31/EC and is on track to meet that target.“~~
- (d) the share of waste incineration (waste energy recovery) in the Member State as of year X is less than Y% of total waste production“**

18. K příloze 1

Zahrnutí skládek odpadů do ETS1 pro účely monitorování a vykazování by mělo proběhnout bez ohledu na schválení Závěrů o BAT pro skládkování odpadů. Z pohledu SEČR je tato podmínka nadbytečná a s ohledem na harmonogram schvalování těchto Závěrů o BAT velmi ambiciózní.

Návrh upraveného znění:

„The Commission shall report by 31 July 2029 whether one or both of the following conditions have been met:

- (2) the establishment of landfill register(s) pursuant to Article [X] of Regulation (EU) [..../.] [Circular Economy Act to ensure environmental integrity and avoid circumvention; and
- (3) Best Available Techniques for Landfills conclusions have been published in the Official Journal of the European Union pursuant to Article 13 of Directive 2010/75/EU.

Where **one or** both of the conditions referred to are met, Articles 14 and 15 shall apply to landfills where there is the disposal or recovery of non hazardous waste from 1 January 2031. ~~Where one or both of the conditions referred to are not met, Articles 14 and 15 shall apply to landfills where there is the disposal or recovery of non-hazardous waste from 1 January 2034.“~~

19. K příloze 1

Zahrnutí skládek odpadů do ETS1 pro účely vyřazování povolenek by mělo proběhnout v koordinaci se zahrnutím zařízení pro energetické využití. V tomto ohledu SEČR požaduje v případě plného zahrnutí energetického využití odpadů do ETS1 ke stejnému datu plně zahrnout i skládkování odpadů tak, aby byla zachována hierarchie nakládání s odpady.

Návrh upraveného znění:

„Landfill installations where there is the disposal or recovery of non hazardous waste shall become subject to the system from the date when waste incineration and waste co-incineration installations become subject to the system.“